

65/2002. (VIII. 9.) FVM rendelet
a gümőkór elleni védekezésről

Az állategészségügyről szóló 1995. évi XCI. törvény 45. §-ának 11. pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

A rendelet hatálya

1. § E rendelet előírásait az állatok gümőkórmentességének ellenőrzésével, a gümőkórban beteg, illetőleg gümőkóros betegségre, illetve fertőzöttségre gyanús szarvasmarhákkal kapcsolatos feladatok ellátása során kell alkalmazni.

Értelmező rendelkezések

2. § E jogszabály alkalmazásában

1. *állomány*: az azonos telepen, legelőn, udvarban tartott szarvasmarhák összessége,
2. *gümőkórmentes szarvasmarha-állomány*: a hatóság által gümőkórmentessé nyilvánított állomány,
3. *gümőkórmentes egyed*: az a szarvasmarha, amely gümőkórmentes állományból származik, illetőleg új állományba szállítását követő 30 napon belül bovin tuberkulinnal végrehajtott bőrpróbája negatívnak minősül,
4. *gümőkórban beteg egyed*: az a szarvasmarha, amelynél a betegséget az intradermális tuberkulin próba vagy bakteriológiai vizsgálat megállapította,
5. *gümőkóros betegségre gyanús egyed*: az a szarvasmarha, amelynél az intradermális tuberkulin próba, vagy a klinikai – illetőleg a kórbonctani – vagy a húsvizsgálat eredménye a gümőkór jelenlétét valószínűsíti,
6. *gümőkóros fertőzöttségre gyanús egyed*: az a szarvasmarha, amelyet beteg vagy betegségre gyanús szarvasmarhával együtt tartanak, illetőleg tartottak, továbbá amelyről feltehető, hogy valamely módon megfertőződhetett, valamint az is, amelynél az intradermális próba eredménye kétes,
7. *járványtani nyomozás*: a fertőzés eredetének felderítése,
8. *udvarszemle*: a szarvasmarha tartási körülményeinek ellenőrzése,
9. *állatorvos*: állami feladatokkal megbízott állatorvos.

Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság feladatai¹

3. § (1)² A szarvasmarha-állományok gümőkórmentességének ellenőrzése állami feladat. Ezen állami feladatot az illetékes megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósága (a továbbiakban: élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság) látja el.

(2)³ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a szarvasmarha-állományok évente előírt tuberkulin vizsgálatát a járási állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző hivatal vezetőivel (a továbbiakban: járási főállatorvos) megszervezteti és a vizsgálatok elvégzését folyamatosan felügyeli.

(3)⁴ Ha valamely állományból származó szarvasmarhában a járási főállatorvos gümőkórt állapít meg és az elváltozás laboratóriumi vizsgálata pozitív eredménnyel végződött, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) értesítésének kézhezvétele után, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság haladéktalanul

- a) meggyőződik arról, hogy az elváltozást mutató állat a jelzett állományból származik-e,
- b) járványtani nyomozást végez,

c)⁵ illetékességi területén belül a járási főállatorvosokkal forgalmi korlátozást rendeltet el azokban a gazdaságokban, ahova a betegséget továbbterjeszthették,

d) elrendeli a forgalmi korlátozás alá vont állományban a hathetesnél idősebb összes szarvasmarha intradermális tuberkulin próbával való vizsgálatát a 2. számú melléklet szerint,

e)⁶ ha a járványtani nyomozás alapján illetékességi területén kívüli állományok forgalmi korlátozás alá vonása, illetve vizsgálata is szükséges, erről haladéktalanul értesíti az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot.

(4)⁷ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság elrendelheti a betegségre, illetve fertőzöttségre gyanús szarvasmarha leölését is, ha a betegségre, illetve a fertőzöttségre gyanús állat a többi állat egészségét veszélyezteti, és elkülönítésére más lehetőség nincs.

A járási főállatorvos feladatai⁸

4. § (1)⁹ Ha a járási főállatorvos az állománnyal foglalkozó személy vagy annak valamely hozzátartozója gümőkóros megbetegedéséről értesül, az állományt vagy a fertőzési forrásként gyanúba vett állatot klinikai és immundiagnosztikai, szükség esetén bakteriológiai vizsgálatnak veti alá.

(2)¹⁰ A járási főállatorvos a szarvasmarha gümőkóros megbetegedése, továbbá a betegség, illetve a fertőzöttség gyanújának megállapítása esetén az állat tartóját kötelezi

a) a beteg, betegségre, illetve fertőzöttségre gyanús szarvasmarha elkülönítésére az arra fogékony állatoktól,

b) az állatok tartási helyének és minden olyan területnek és tárgynak a megtisztítására és fertőtlenítésére, amely a fertőzést terjesztheti,

c) az istállóból és egyéb tartási helyekről származó trágya oly módon történő elhelyezésére, hogy az arra fogékony állatok számára ne legyen hozzáférhető, továbbá a trágya külön jogszabályban foglaltak szerinti fertőtlenítésére és három hétig történő tárolására,

d) az istállóból vagy egyéb tartási helyről származó folyékony ürülék – ha azt nem a trágyával együtt kezelik – fertőtlenítésére.

(3)¹¹ A járási főállatorvos elrendeli a gümőkórral fertőzött szarvasmarha megjelölését melyet az intradermális tuberkulin próbát végző állatorvos végez el. A jelölés módja: a jobb fülkagyló külső szélén, a fülkagyló hegyétől számított három centiméterre, nyolc milliméter szélességű és mélységű, ék alakú fülcsipkével.

(4)¹² A járási főállatorvos a nyilvántartásba bejegyzzi a fertőzöttség tényét.

5. § (1)¹³ A járási főállatorvos a szarvasmarha gümőkóros megbetegedését, a betegség, illetőleg fertőzöttség gyanújának megállapítását az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak haladéktalanul jelenti.

(2)¹⁴ A szarvasmarha-állományra, amelyben gümőkórban beteg, a betegségre, illetve fertőzöttségre gyanús egyed található, határozattal forgalmi korlátozást rendel el, egyben előírja a gondozás és a termékek megsemmisítésének szabályait. E határozat másolatát megküldi a népegészségügyi szakigazgatási szervnek.

(3)¹⁵ A járási főállatorvos járványtani nyomozást végez és ennek eredményéhez képest forgalmi korlátozás alá vonja azt az állományt, ahonnan a betegséget behurcolták, vagy ahová a beteg vagy betegségre, illetve fertőzésre gyanús állatot szállították, illetőleg ha az az illetékességi területén kívül esik, haladéktalanul értesíti az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot.

(4)¹⁶ A járási főállatorvos udvarszemlét végez és annak alapján, szükség szerint

a) elrendeli az egyedi azonosítással nem rendelkező állatok egyedi megjelölését,

b) elrendeli a pótlólagos tuberkulin vizsgálatokat,

c) a vizsgálat eredménye alapján intézkedik az állomány minősítése iránt.

6. § (1)¹⁷ A járási főállatorvos megrendeli – ingyenes nyomtatványon – a vizsgálat végzéséhez szükséges diagnosztikumot (tuberkulin).

(2)¹⁸ A járási főállatorvos ellenőrzi az intradermális tuberkulin próba végrehajtását, a bírálat elvégzését, valamint a nyilvántartásokat, kiadja az állomány minősítés-felfüggesztéséről, visszavonásáról, illetve az állomány gümőkórmentességéről szóló határozatot.

(3)¹⁹ Ha a járási főállatorvos az állatorvos mulasztását állapítja meg, kezdeményezi az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnál a mulasztást elkövető állatorvos felelősségrevonását.

7. § (1)²⁰ A járási főállatorvos gümőkórban beteg szarvasmarhának a betegség vagy annak gyanúja megállapításától számított öt napon belül, állami kártalanítás mellett történő leölését rendeli el.

(2)²¹ Nyolc hétnél nem hosszabb időre elhalaszthatja a járási főállatorvos az olyan tehének, illetve vemhes üszök leölését, amelyek ez alatt az idő alatt előreláthatólag megellenek és elhelyezésük, gondozásuk közegészségügyi és állategészségügyi szempontból aggálytalanul megoldható.

(3)²² A járási főállatorvos azon állományok környezetében, amelyben beteg, betegségre, illetve fertőzöttségre gyanús egyed található, elrendelheti a vadon élő állatok (vaddisznó, szarvas, őz, muflon) diagnosztikai célú kilövését.

(4)²³ A járási főállatorvos a betegséget megszüntté nyilvánítja és a forgalmi korlátozást feloldja, ha a szarvasmarha-állományt, amelyben beteg, betegségre, valamint a fertőzöttségre gyanús egyed volt fős számolták, vagy az ilyen szarvasmarhákat eltávolították, és az eltávolítást követően a szigorított fertőtlenítést minden esetben elvégezték, továbbá az állomány visszamaradó egyedein az eltávolítást követően legkorábban 60 nap múlva elvégzett klinikai vizsgálat és tuberkulin próba, valamint az ezt követően legkorábban 4 hónap, de legkésőbb 12 hónap múlva elvégzett tuberkulin próba is negatív eredménnyel zárult.

Az állatorvos feladatai

8. § (1)²⁴ Az állatorvos az állattartó által bejelentett, illetve az általa szerződéssel ellátott szarvasmarha-állományokat nyilvántartásba veszi, és ezt a járási főállatorvosnak havi összesítésben jelenti.

(2)²⁵ A tuberkulinos intradermális próbát az az állatorvos végezheti, akit az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság igazgatója e feladattal megbíz.

(3)²⁶ Az állatorvos a járási főállatorvossal egyezteti a vizsgálat időpontját, átveszi a vizsgálatához szükséges tuberkulint. Az éves ellenőrző tuberkulinizációt és a bírálatot a járási főállatorvos által jóváhagyott időpontban elvégzi, a tuberkulin felhasználásáról elszámol a kerületi főállatorvosnak.

(4) Az állatorvos a vizsgálat eredményét írásban rögzíti, a tulajdonos nevének, címének, az állat egyedi azonosító számának feltüntetésével. Az elvégzett vizsgálatot az állatorvos bélyegzőjével igazolja.

(5)²⁷ Az állatorvos a vizsgálatokról készített összesített jelentést a 6. számú melléklet szerinti nyomtatványon köteles megküldeni a járási főállatorvosnak.

(6)²⁸ A állatorvos a pozitív reakciót az illetékes járási főállatorvosnak azonnal, rövid úton is jelenti. A betegségnek, a betegség, illetőleg a fertőzöttség gyanújának megállapítását az összes rendelkezésre álló adattal együtt a járási főállatorvosnak haladéktalanul jelenti, és intézkedését végrehajtja.

(7) A vizsgálatot csak olyan állaton lehet elvégezni, amely egyedileg a külön jogszabályban előírtak szerint azonosítható.

Az állat tulajdonosának kötelezettsége

9. § (1) Az állat tulajdonosa, tartója (a továbbiakban: állattartó) köteles – az állat tartásának megkezdésétől számított 15 napon belül – bejelenteni a szarvasmarhatartás tényét az állattartás helye szerint illetékes jegyzőnek. Az állattartónak írásos szerződést kell kötnie a kezelő

állatorvossal. Az állattartónak évente egy alkalommal a szarvasmarha-állományán az intradermális tuberkulinos bőrpróbát az azzal megbízott állatorvossal el kell végeztetnie.

(2) Az állattartó köteles a szarvasmarha vizsgálat végzéséhez alkalmas helyet kialakítani, az állat rögzítéséről gondoskodni, a segítségnyújtás és a vizsgálat egyéb feltételeit megteremteni.

(3) Az állattartónak a gümőkórmentes állományt úgy kell tartania, hogy az a gümőkórban beteg, betegsége vagy fertőzöttsége gyanús állatokkal ne érintkezessen.

(4) Az állattartó a termékeit csak a hatósági állatorvos által kiállított mentességi igazolással hozhatja forgalomba.

(5) Ha az állattartó az e jogszabályban előírt kötelezettségét megszegi, állategészségügyi bírsággal sújtható.

A gümőkór elleni védekezés általános szabályai

10. §²⁹ A szarvasmarhák gümőkór elleni védőoltása vagy gyógyítása tilos. E szabály alól a Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) tudományos vizsgálatok végzése érdekében kivételt tehet.

11. § A szarvasmarha-állományok gümőkórmentességét évente egyszer, a 2. számú melléklet szerint végzett intradermális tuberkulin próbával kell ellenőrizni.

12. § (1)³⁰ A gümőkórmentességet a levágott vagy elhullott szarvasmarhák húsvizsgálata és boncolása során is ellenőrizni kell. A vizsgáló állatorvos köteles húsvizsgálat vagy az elhullott állatok boncolása alkalmával talált, gümőkórra gyanút keltő elváltozásokból a NÉBIH-be mintát küldeni, s erről egyidejűleg értesíti az állat származási helye szerint illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot.

(2)³¹ A NÉBIH a beérkezett mintákból elvégzi a gümőkór megállapítása vagy kizárása céljából a laboratóriumi vizsgálatokat és az eredményről értesíti a beküldő állatorvost, az állat származási helye szerinti élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot, pozitív vizsgálati eredmény esetében a minisztériumot is. Az értesítés tartalmazza a beküldés tényét, az állat fajtát, származási helyét, egyedi azonosítási számát, a laboratóriumi vizsgáló eljárás megnevezését és eredményét.

(3)³² A gümőkóros kórbonctani elváltozásokról és az ezekkel kapcsolatos vizsgálatok eredményéről az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság köteles állategészségügyi kerületenként és állattartónként nyilvántartást vezetni.

13. §³³ Gümőkórmentesnek nem minősített vagy forgalmi korlátozás alatt álló szarvasmarha-állományba tartozó állatot tilos állatbemutatóra, kiállításra, vásárra hajtani, nyilvános itatóhelyeken vagy nyílt vizeken itatni, közutakon vagy közterületeken hajtani, ilyen állományból származó állat bármilyen mozgatása kizárólag az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélye és előírása alapján végezhető.

14. § (1) A szarvasmarhákat gümőkór szempontjából fertőző vagy arra gyanús személy nem gondolhatja.

(2) A szarvasmarhatartó és egyéb élelmiszer-termelő állatállományt tartó gazdaságban a külön egészségügyi jogszabályokban előírtak, a foglalkoztathatósággal, alkalmassági vizsgálatokkal kapcsolatos és más, a munkavállalók egészségvédelmét szolgáló előírások figyelembevételével és csak olyan személy dolgozhat vagy keresheti fel azt rendszeresen, aki az egészségügyi jogszabályokban előírt TBC vizsgálatok érvényes negatív leletével rendelkezik.

(3)³⁴ Olyan állományban, ahol gümőkórban beteg vagy gümőkóros betegsége gyanús állat van, vagy a fertőzöttség gyanúja fölmerül – a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala járási (fővárosi kerületi) népegészségügyi intézetének (a továbbiakban: járási népegészségügyi intézet) el kell rendelni az ott dolgozók gümőkórra irányuló vizsgálatát (vizelet, réteg, köpet, tampon stb. vizsgálatok).

15. § (1) Legelőre csak gümőkórtól mentes és forgalmi korlátozás alatt nem álló állományból hajthatók állatok. Az ugyanazon legelőre hajtott állatokat egy állományként kell kezelni és minősíteni.

(2) Fedeztetni, termékenyíteni csak gümőkórmentes állományból származó tenyészbikákkal szabad.

(3) Új állományok kialakítására, új telepek feltöltésére és állománykiegészítésre csak gümőkórtól mentes szarvasmarhák használhatók fel.

(4)³⁵ A mentes minősítésű állományokba csak olyan más, mentes minősítésű állományból származó állat vihető be, amelyről az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság igazolja, hogy a származási állomány gümőkórmentes, és a beállított, hat hétnél idősebb állatok bovin tuberkulinnal végzett bőrpróbája negatív eredményt adott.

Közegészségügyi szabályok

16. § (1) A beteg, a betegsége és a fertőzöttségre gyanús szarvasmarha tartóját az állatorvosnak figyelmeztetnie kell arra, hogy az ilyen állattal vagy hullájával történő vigyázatlan érintkezés, illetve az ilyen állat nyers tejének vagy tejtermékének fogyasztása útján a gümőkór az emberre is veszélyes.

(2) Az elkülönített, beteg szarvasmarha gondozására az állat leöléséig az állat tartójának külön dolgozót kell beosztania, és részére védőöltözetről gondoskodnia. Az állatgondozó munkahelyének elhagyása előtt köteles védőöltözetét levetni, kezét fertőtleníteni.

(3)³⁶ A járási főállatorvos köteles a járási népegészségügyi intézetet értesíteni, ha

a) a szarvasmarha, sertés vagy egyéb, az ember környezetében élő állatok gümőkóros megbetegedését, a betegség, illetőleg fertőzöttség gyanúját állapította meg élő állaton, vagy húsvizsgálat, illetve boncolás során, továbbá, ha ilyen állatok fertőzöttségéről a húsvizsgálatot végző állatorvos értesítéséből tudomást szerez;

b) a szarvasmarhák fertőződése feltehetően az ott dolgozó, illetve az ott lakó személyek gümőkóros megbetegedésére vezethető vissza.

(4)³⁷ Ha a gümőkórt háziállatok gondozásával foglalkozó, háziállatokat tartó vagy rendszeresen, közvetlenül termelőtől tejet vagy tejterméket vásárló személyen állapították meg, erről a járási népegészségügyi intézet értesíti a járási főállatorvost.

(5)³⁸ A gümőkóros, a betegsége vagy a fertőzöttségre gyanús állat tejét, levágott állat húsát az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság előírása szerint a külön jogszabályban meghatározott élelmiszerhygiéniai előírások szerint kell kezelni.

Eljárás az ember környezetében élő más állatfajok gümőkórjának megállapítása esetén

17. § (1)³⁹ Ha a gümőkórt az ember környezetében élő egyéb állatfajokon (eb, macska, juh, kecske, sertés stb.) megállapítja, minden állatorvos köteles azt a járási főállatorvosnak haladéktalanul bejelenteni.

(2)⁴⁰ A járási főállatorvos a betegség megállapítására, illetve kizárására irányuló vizsgálatokat haladéktalanul elvégezteti, elrendeli a szükséges korlátozó intézkedéseket vagy leölést, illetőleg megsemmisítést, és erről a járási népegészségügyi intézetet értesíti.

(3)⁴¹ Ha a gümőkór gyanúját bármely emlősállat vágóhídi vizsgálatát követően állapítják meg, a Mycobacterium fajának meghatározására vizsgálati anyagot kell küldeni a NÉBIH-be, és egyidejűleg az állat származási helye szerinti élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot is értesíteni kell. A vizsgálat ideje alatt annak a gazdaságnak összes állatára, ahonnan a fertőzött állat származott, a járási főállatorvosnak forgalmi korlátozást kell elrendelnie, továbbá az adott fajú állatokon és az esetleg ott tartott összes – hathetesnél idősebb – szarvasmarhán ellenőrző klinikai és intradermális tuberkulin vizsgálatokat kell végeztetnie.

(4)⁴² Azt a gazdaságot vagy annak meghatározható részét, amelyben bármely fajú emlős állat egyedei között gümőkórt vagy a gümőkór gyanúját állapították meg, fertőzöttnek kell minősíteni és forgalmi korlátozást kell elrendelni, az állománnyal az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság előírásai szerint kell eljárni.

(5) A szarvasmarhákra vonatkozó előírások az egyéb állatfajok esetében megfelelően alkalmazandók.

Nyilvántartások és jelentések

18. § (1) Az ötven vagy a fölötti szarvasmarha létszám esetén a szarvasmarha-állomány adatait a *4. számú melléklet* szerint a tulajdonosnak vagy meghatalmazottjának „Állomány-nyilvántartási könyv”-ben kell vezetni, amely folyamatos sorszámmal rendelkezik, és az újonnan beállított állatok adatait is tartalmazza.

(2)⁴³ Az elvégzett vizsgálatok (gümőkór, leukózis, brucellózis stb.) idejét és eredményét az állatorvos egyedi kartonon rögzíti. Az állomány nyilvántartási könyvet az illetékes járási főállatorvos hitelesíti. Az állományban végzett vizsgálatokról az *5. számú melléklet* szerinti jegyzőkönyvet kell felvenni, és ennek az eredeti példányát az eljárást követően a járási főállatorvoson keresztül az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak meg kell küldeni.

(3) Az ötven alatti szarvasmarha létszám esetén a vizsgálatok idejét és eredményét az állatorvos az „Udvarnyilvántartó-lap”-on köteles vezetni.

(4)⁴⁴ A vizsgálatról készített jelentést az állatorvos az ötven feletti létszám esetében telepenkénti bontásban köteles megküldeni a járási főállatorvosnak, aki azt összesítve küldi az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak. Az ötvennél kisebb létszámú állományok esetében a vizsgálatról az állatorvos külön kimutatást köteles (6. számú melléklet) a járási főállatorvosnak elküldeni, aki azt az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak közigazgatási egységenként és összesítve küldi meg. Az adott évben készített jelentéseket a járási főállatorvoshoz a következő év január 10-éig kell megküldeni. A főállatorvos az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság felé minden év január 20-áig megküldi a jelentését.

(5)⁴⁵ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság az ötven vagy a feletti létszám esetén az állományokról készített jelentést telepenkénti bontásban, de kerületenként összesítve, az ötvennél kisebb állományokról az adott évben készített jelentést kerületenként és megyei összesítésben küldi meg a következő év január 31-éig a minisztériumnak, illetve a NÉBIH-nek.

19. § Az intradermális tuberkulin próba díjköteles, melyről külön jogszabály rendelkezik.

20. § (1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

(2)⁴⁶

1. számú melléklet a 65/2002. (VIII. 9.) FVM rendelethez

1.⁴⁷ Az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság gümőkórmentes minősítést állít ki szarvasmarha-állományról, ha

a) valamennyi állat mentes a gümőkór klinikai tüneteitől, valamint

b) valamennyi hathetesnél idősebb szarvasmarha negatívan reagált két tuberkulin próba során, amelyből az első tuberkulin vizsgálatot fertőzött állat(ok) eltávolítását követően 6 hónappal, a másodikat az első vizsgálatától számított 6 hónap múlva végezték el a 2. számú mellékletben leírtaknak megfelelően.

Abban az esetben, ha az állatokat elismerten mentes minősítésű állományokból egyenként gyűjtik össze, az első vizsgálatot leghamarabb az összegyűjtést követő 60 nap elteltével kell elvégezni. Negatív eredmény esetén nem szükséges a második vizsgálat, valamint

c) a b) pontban leírtak szerint elvégzett első vizsgálatot követően hathetesnél idősebb szarvasmarhát nem állítottak be az állományba, vagy, ha beállítottak az negatívan reagált a

beállítást megelőzően 30 napon belül, vagy a beállítást követően leghamarabb 30 nap elteltével a 2. számú melléklet szerint elvégzett tuberkulin próba során. Az utóbbi esetben a beállított állato(ka)t fizikailag elkülönítették (karanténba helyezték) az állomány többi állatától olyan módon, hogy elkerüljék a közvetlen és közvetett érintkezést a többi állattal mindaddig, amíg a beállított állatok negatívnak nem bizonyulnak.

2. A szarvasmarha-állomány megtartja hatóságilag elismert gümőkórmentes minősítését, ha

a) az 1. a) és b) pontban részletezett feltételeket folyamatosan betartják, továbbá

b) valamennyi állat, amelyet bevisznek az állományba, hatóságilag elismerten gümőkórmentes állományból származik, továbbá

c) az állattartó telep valamennyi szarvasmarháját, kivéve a hat hétnél fiatalabb állatokat, amelyek a telepen születtek a 2. számú mellékletben leírtak szerint évente tuberkulin próbával megvizsgálják, és annak eredménye negatív.

3.⁴⁸ Az állomány hatóságilag elismert mentes minősítését az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak fel kell függeszteni, ha

a) a 2. pontban leírt feltételek nem teljesülnek; vagy

b) egy vagy több állat adott pozitív reakciót a tuberkulin próbával vagy a kórbonctani/vágóhídi vizsgálat során gümőkór gyanúja merül fel.

Amennyiben egy állatot pozitívan reagálónak tekintünk, azt az állományból el kell távolítani és a 15. § 2. b) pontja és 3. pontja alapján le kell vágni. A pozitívan reagáló állaton, illetve a gyanús állat hulláján el kell végezni a kórbonctani, laboratóriumi és járványtani vizsgálatokat. Az állomány minősítése mindaddig felfüggesztésre kerül, amíg a laboratóriumi vizsgálatok be nem fejeződnek.

Amennyiben nem kerül megállapításra a gümőkór, az állomány visszakaphatja mentes minősítését, ha a pozitívan reagáló állat eltávolítását követően leghamarabb 42 nap múlva valamennyi hathetesnél idősebb szarvasmarha negatívan reagál tuberkulin próbában; vagy

c) az állományban nem tisztázott státuszú állatok vannak a 2. számú melléklet szerint. Ebben az esetben az állomány minősítése mindaddig felfüggesztésre kerül, amíg az állatok státusza nem tisztázódik. Ezeket az állatokat el kell különíteni az állomány többi állatától, amíg státuszuk nem tisztázódik, akár egy további 42 nap után végzett tuberkulin próbával vagy kórbonctani és laboratóriumi vizsgálattal;

d) a c) pontban leírt követelményektől eltérően, ahol az állományok ellenőrző vizsgálatát a 2. számú mellékletben leírt összehasonlító tuberkulin vizsgálatokkal végzik és az állományban legalább három éve nem találtak gümőkórral fertőzött állatot, az illetékes hatóság dönthet úgy, hogy nem korlátozza az állatok mozgását, feltéve, ha a kétesen reagáló állatok státuszát leghamarabb 42 nap múlva elvégzett további vizsgálattal tisztázza, és az állattartó telepről nem enged illetékességi területén kívüli szállításra, míg valamennyi kétes állat státusza tisztázásra nem kerül. Amennyiben az elvégzett vizsgálat során csak egy állat is pozitív vagy kétes reakciót ad, akkor a b) pontban leírtakat kell alkalmazni. Ha a betegség jelenlétét ezt követően megállapítják, valamennyi állatot, amely elhagyta az állattartó telepet az utolsó negatív tuberkulin próbát követően, meg kell keresni és vizsgálatnak kell alávetni.

4. Az állomány hatóságilag elismert gümőkórmentes minősítését vissza kell vonni, ha a betegség jelenlétét a laboratóriumi vizsgálatok a *Mycobacterium bovis* kimutatásával megerősítették.

5.⁴⁹ A járási főállatorvos az állomány mentes minősítésének visszavonását kezdeményezheti, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a mentes minősítést visszavonhatja, ha

a) a 2. pontban leírt feltételek nem teljesülnek, vagy

b) gümőkórra jellemző klasszikus elváltozásokat találnak a kórbonctani vizsgálat során, vagy

c) a járványtani nyomozás valószínűsíti a fertőzés meglétét, vagy

d) bármi egyéb okból szükségesnek ítélik az állományban a szarvasmarha gümőkór ellenőrzését.

6.⁵⁰ A fertőzési forrás, a betegség kizárása vagy megállapítása érdekében az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság irányítja a vizsgálatot, együttműködve a NÉBIH-hel és a járási népegészségügyi intézetével. A hatóságilag elismert gümőkórmentes minősítés mindaddig

visszavonásra kerül, amíg a takarítást és fertőtlenítést nem végezték el és a valamennyi hat hétnél idősebb állat két egymást követő tuberkulin próbában nem adott negatív eredményt. Az első próbát a pozitív állat eltávolítását követően leghamarabb 60 nap, a másodikat leghamarabb 4 hónap, de legkésőbb 12 hónap elteltével kell végrehajtani.

2. számú melléklet a 65/2002. (VIII. 9.) FVM rendelethez

A tuberkulinos bőrpróba végrehajtása

Valamennyi emlős állat esetében a vizsgálatokhoz kizárólag tisztított (PPD) bovin- vagy bovin és madár tuberkulint kell használni.

I. Szarvasmarha

(1) Az alábbiakat kell hivatalos intradermális tuberkulin próbának tekinteni:

a) egyszerű intradermális próba – a próbában egy adag szarvasmarha tuberkulint alkalmazunk;
b) intradermális összehasonlító (szimultán) próba – egy adag szarvasmarha tuberkulint és egy adag madár tuberkulint alkalmazunk egy időben.

(2) A próbában az alábbi tuberkulin dózist kell alkalmazni:

a) nem kevesebb, mint 2000 CTU (Közösségi Tuberkulin Egység) bovin tuberkulin;
b) nem kevesebb, mint 2000 IU (Nemzetközi Egység) W15 madár tuberkulin.

Az alkalmazott tuberkulin mennyisége minden állatfajnál 0,1-0,1 ml.

(3) A próbát úgy kell végrehajtani, hogy a tuberkulint a nyak bőrébe adjuk. Az oltás helyének a nyak elülső és középső harmadának határán kell elhelyezkednie. Ha madár és szarvasmarha tuberkulint is alkalmazunk ugyanazon az állaton, a madár tuberkulin oltási helyének a nyak felső életől kb. 10 cm-re, a szarvasmarha tuberkulin oltási helyének ettől 12,5 cm-rel lejjebb a váll vonalával párhuzamos vonalon kell elhelyezkednie; fiatal állatok esetén ahol nincs elegendő hely ugyanazon oldalon a két oltási hely megfelelő elkülönítésére, ott az oltást a nyak két oldalán, azonos helyen a nyak középső harmadának közepén kell végezni. A tuberkulin próbát az alábbiak szerint kell végrehajtani és az eredményeket értékelni:

a) A próba végrehajtása

Az oltás helyét le kell nyírni és fertőtleníteni. A lenyírt területen belül a mutató- és hüvelykujj közé kell egy bőrredőt fogni és tolómérővel annak vastagságát megmérni és feljegyezni. Az oltást egy tuberkulinnal töltött beosztásos fecskendőhöz csatlakoztatott rövid steril tűvel úgy kell végezni, hogy a tű ferdén levágott vége kifelé nézzen és ferde irányban a bőr mélyebb rétegébe kell a tűt bevezetni. Ekkor kell az előírt dózist befecskendezni. Az oltás megfelelő voltáról meg kell győződni az oltási hely megtapintásával. Az oltás megfelelő, amennyiben az oltási helyen kisborsónyi duzzanat tapintható. Valamennyi oltási helyen a bőrredő vastagságát 72 óra múlva ismételtelen meg kell mérni és feljegyezni.

b) A reakciók értékelése. A reakciók értékelésének alapjául a klinikai megfigyelés és a tuberkulin oltás helyén 72 óra múlva mért bőrredő megvastagodás szolgál

ba) negatív a reakció: ha csak kismértékű duzzanat figyelhető meg, a bőrredő kevesebb, mint 2 mm-rel vastagadott meg és nincs klinikai tünet diffúz és kiterjedt ödéma, beszűrődés, elhalás, fájdalom vagy a terület nyirokereinek vagy a nyirokcsomóknak a duzzanata;

bb) kétes a reakció: ha nincs a ba) pontban felsorolt klinikai tünet és ha a bőrredő több, mint 2 mm-rel, de kevesebb mint 4 mm-rel vastagadott meg;

bc) pozitív a reakció: ha a ba) pontban leírt klinikai tünetek megfigyelhetők, vagy a bőrredő több mint 4 mm-rel vastagadott meg az oltási helyen.

(4) A hivatalos intradermális tuberkulin próba értékelése a következő:

a) Egyszerű intradermális próba:

pozitív: pozitív a szarvasmarha tuberkulin reakció a 3. bc) pont szerint,

kétes: kétes a szarvasmarha tuberkulin reakció a 3. bb) pont szerint,

negatív: negatív a szarvasmarha tuberkulin reakció a 3. ba) pont szerint.

Az állatokat, amelyek pozitívak egy egyszerű intradermális próbában, el kell különíteni és leghamarabb 42 nap múlva újabb próbával meg kell vizsgálni.

Azokat az állatokat, amelyek nem negatívak a bovin tuberkulinnal végzett második próbában pozitívnak kell minősíteni.

Azokat az állatokat, amelyek pozitívak egy egyszerű intradermális próbában, összehasonlító intradermális próbával is meg kell vizsgálni.

b) Összehasonlító (szimultán) intradermális próba hatóságilag elismert gümőkórmentes minősítésű állományok kialakítására és fenntartására:

pozitív: pozitív bovin tuberkulin reakció, amely 4 mm-rel nagyobb, mint a madár tuberkulinnal kapott reakció, vagy klinikai tünetek jelenléte;

kétes: pozitív vagy kétes bovin tuberkulin reakció, amely 1–4 mm-rel nagyobb mint a madár reakció és nincsenek klinikai tünetek;

negatív: negatív bovin tuberkulin reakció vagy pozitív vagy kétes szarvasmarha tuberkulin reakció, amely azonban azonos vagy kisebb mint a pozitív vagy kétes madár reakció és nincs klinikai tünet.

Azokat az állatokat, amelyek az összehasonlító próbában kétes reakciót adnak, el kell különíteni és leghamarabb 42 nap múlva ismételt meg kell vizsgálni. Azon állatokat, amelyek ebben a második próbában nem negatívak, pozitívnak kell minősíteni.

c) Egy állomány hatóságilag elismert gümőkórmentes minősítése felfüggesztendő, amíg az alábbi állatok gümőkóros státusza nem tisztázott:

1. az egyszerű tuberkulin próbában kétesnek minősített állatok;
2. az egyszerű tuberkulin próbában pozitívnak minősített állatok, amelyek várnak az összehasonlító (szimultán) intradermális próba végrehajtására;
3. az intradermális összehasonlító próbában kétes állatok.

d) Amennyiben az állatokon helyváltoztatásuk előtt intradermális tuberkulin próbát kell végezni, a próbát úgy kell értékelni, hogy azok az állatok, amelyek nagyobb, mint 2 mm bőrréteg megvastagodást vagy klinikai tüneteket mutatnak, ne kerüljenek kereskedelmi forgalomba.

II. Sertéseken: a fülkagyló, a fejbőrnek a fülkagyló felső szélébe való áthajlása táján kell a tuberkulin befecskendezését elvégezni. A sertésen végzett próbát a befecskendezést követő harminchat–negyvennyolc óra múlva kell elbírálni az alábbiak szerint:

a) pozitív a reakció, ha a tuberkulin befecskendezési helye körül a bőr kipirosodott és megduzzadt;

b) negatív a reakció, ha a befecskendezés helyén bőrduzzanat nem jött létre, és legfeljebb kis területen a bőr gyulladásmentesen, felületesen elhalt.

III. A kutyán a comb belső felületén végzett próbát a befecskendezést követő harminchat–negyvennyolc óra múlva kell elbírálni;

a) pozitív a reakció akkor, ha a tuberkulinos oltás helyén vörös elszíneződés észlelhető, esetleg a bőr egyidejű megduzzadásával;

b) a tuberkulinos bőrpróbát legkorábban négy hét elteltével szabad megismételni.

IV. A tenyésztett gím- és dámszarvas esetében az eljárás azonos a szarvasmarhánál leírtakkal, a faji sajátosságok (vékony bőr, ijedőség) miatt azonban a szakszerű végrehajtás különös gondosságot igényel.

3. számú melléklet a 65/2002. (VIII. 9.) FVM rendelethez

Vizsgálati anyagok (minták) vételének részletes szabályai gümőkór gyanúja esetén

a) nagyobb testű állatból (szarvasmarha, sertés) az elváltozott szervek a hozzá tartozó nyirokcsomókkal, a madarak és a kisebb testű emlősök esetén az egész hulla,

b) paraallergiás reakció okának tisztázására a leölt állatok mandulái, garat körüli, bélfodri és májkapui nyirokcsomói,

c)⁵¹ mycobaktériumok kimutatására takarmány, alom, talaj stb. mintáiból 20–50 gramm, bélsárból 20 gramm, vizeletből 50 cm³, itató- és ivóvízből 5 liter. A gümőkórra irányuló vizsgálat és a mycobaktériumok meghatározása érdekében a vizsgálati anyagot a NÉBIH-be kell küldeni.

JEGYZŐKÖNYV

(a szarvasmarha-állományban végzett gümőkór vizsgálatokról)

A tulajdonos (állattartó) neve, székhelye:

Telephely:

Az eljárás napja:

A vizsgálatot végző állatorvos(ok) neve(i):

A vizsgálat vezetője:

A tuberkulinos vizsgálat alá vont állatok száma:

tehén:

üsző, választástól 1 évig:

tenyészbika:

növendék bika:

szopós borjú: (6 hétnél idősebb)

(Hátulsó oldal)

Hízó marha (bika, tinó, selejttehén, selejtüsző):

Összesen:

A vizsgálat során reagáló állatok száma (korcsoportonkénti bontásban):

A reagáló tehenek és tenyészüszők egyedi megjelölése:

A vizsgálat időpontjában még meglévő, az előző eljárások során reagált állatok száma (korcsoportonkénti bontásban):

.

A vizsgálat során gümőkórban beteg, illetve betegségre vagy fertőzöttségre gyanúsnak talált egyedek:

.

A kiadott utasítások (a fertőzött egyedek eltávolítására, elhelyezésére, fertőtlenítésére vonatkozóan):

Kelt:, 20..... év hó nap.

.....
tulajdonos

.....
.....
alíírások alíírások alíírások

vizsgálatot végzők

élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósághoz január 20-áig.
Minisztériumba és a NÉBIH-be január 31-éig.

.....
bélyegző aláírás

7. számú melléklet a 65/2002. (VIII. 9.) FVM rendelethez

**A szarvasmarha és madár tuberkulin használatának
és előállításának szabályai**

1. Tuberkulin próba Magyarországon csak törzskönyvezett, forgalomba hozatali engedéllyel rendelkező PPD vagy HCSM tuberkulinnal végezhető.

2. Az előállítók munka standardjait, amellyel a szarvasmarha PPD és HCSM tuberkulint ellenőrzik Közösségi egységekben (CTU) kell beállítani a megfelelő EEC standardhoz viszonyítva biológiai próbában.

3. Az előállítók munka standardjait, amellyel a madár tuberkulint ellenőrzik nemzetközi egységekben kell beállítani a megfelelő EEC standard PPD madár tuberkulinhoz viszonyítva biológiai próbában.

4. Az EEC standard szarvasmarha PPD tuberkulinnal az Instiut voor Dierhouderij en Diergezondheid (ID–DLO), Lelystad, Hollandia szolgál.

5. Az EEC standard szarvasmarha HCSM tuberkulinnal az Institut Pasteur, Paris, Franciaország szolgál.

6. Az EEC standard madár tuberkulinnal a Veterinary Laboratory Agency, Addlestone, Weybridge, Anglia szolgál.

7. A szarvasmarha tuberkulint az alább jelzett Mycobacterium bovis törzsek egyikéből kell készíteni:

a) AN5

b) Vallee

8. A madár tuberkulint az alább jelzett Mycobacterium avium törzsek egyikéből kell készíteni:

a) D4ER

b) TB56

9. A tuberkulin pH-jának 6,6 és 7,5 között kell lennie.

10.⁵³ Anti-mikrobiális tartósító vagy más anyagok, amelyeket a tuberkulinhoz adnak nem befolyásolhatják a tuberkulin ártalmatlanságát és hatékonyságát. Ezt a tuberkulin hatósági ellenőrzésért felelős NÉBIH-nek be kell mutatni. Phenolból és glicerinnél az alábbi megengedett maximális koncentrációk alkalmazhatók:

a) phenol: 0,5% m/v

b) glicerinnél: 10% v/v

11. Feltéve, hogy a tuberkulint 2 és 0 °C között fénytől védett helyen tárolják, azok felhasználhatók a következő időtartam végéig az utolsó kielégítő hatékonysági vizsgálatot követően:

a) folyékony PPD tuberkulin: 2 év

liofilizált PPD tuberkulin: 8 év

b) HCSM hígított tuberkulin: 2 év

12.⁵⁴ Az alábbi állami intézet felelős országunkban a tuberkulin hatósági vizsgálatáért, ellenőrzésért: NÉBIH, 1024 Budapest, Keleti Károly utca 24..

13. Hatósági vizsgálatot valamennyi gyártási tételén a használatra kész, kidozírozott tuberkulinon el kell végezni.

14. A tuberkulint biológiai és kémiai módszerrel kell ellenőrizni.

15. A tuberkulinnak sterilnek kell lennie. A sterilitási vizsgálatokat az Európai Gyógyszerkönyv előírásai szerint kell végezni.

16. A toxikus vagy gyulladást keltő tulajdonságok hiányára irányuló vizsgálatokat az Európai Gyógyszerkönyv előírásai szerint kell végezni.

17. A tuberkulint kémiailag analizálni kell a glicerinnél és fenol koncentrációjának, illetve egyéb más tartósító anyagok koncentrációjának meghatározására, amelyeket hozzá adhattak.

18. A tuberkulin nem szenzibilizáló hatásának vizsgálatát az Európai Gyógyszerkönyv előírásai szerint kell végezni.

19. A tuberkulin hatékonyságát biológiai módszerrel kell vizsgálni. Ezeket a módszereket kell használni a HCSM és PPD tuberkulinokra; ezek a standard tuberkulinnal való összehasonlításon alapulnak.

20. A PPD tuberkulin fehérje tartalmát Kjeldahl-módszerrel kell vizsgálni. A nitrogént át kell számolni tuberculo-protein tartalomra úgy, hogy megszorozzuk 6,25-el.

21. Az EEC standard szarvasmarha HCSM tuberkulin 65 000 Közösségi egységet (CTU) tartalmaz milliliterenként és 5 ml-es mennyiségben kerül kidozírozásra.

22. Az EEC standard szarvasmarha PPD tuberkulin 50 000 Közösségi (CTU) egységet tartalmaz milligrammonként és dozírozásra kerül liofilizálva 1,8 mg PPD ampullánként, ami azt jelenti, hogy 0,00002 mg PPD egyenlő egy Közösségi tuberkulin egységgel.

23. Az EEC standard madár tuberkulin 50 000 nemzetközi egységet (IU) tartalmaz a PPD szárított anyagának milligrammjaként és úgy dozírozzák, hogy az ampullák 10 mg PPD-t, valamint 26,3 mg sót tartalmaznak, ami azt jelenti, hogy 0,0000726 mg egyenlő egy nemzetközi egységgel.

24.⁵⁵ A tuberkulinokat, amelyet a gyártók átadnak a NÉBIH-nek meg kell vizsgálni a 2. és 3. pontban felsorolt megfelelő standardokkal való összehasonlítással biológiai próbában.

25. a) Hatékonysági vizsgálat tengerimalacon

400 és 600 g közötti testtömegű albinó tengerimalacokat kell használni. Ezeknek a tengerimalacoknak jó egészségi állapotban kell lenniük a tuberkulinozás időpontjában. Legalább 8 tengerimalaccal kell minden vizsgálatot lefolytatni. A próbát leghamarabb az érzékenyítés (szenzibilizálás) után egy hónappal kell végezni.

aa) A bovin tuberkulin vizsgálatához a tengerimalacokat az alábbi módszerek egyikével kell szenzibilizálni:

1. oltás hővel előlt, olajjal adjuvált *Mycobacterium bovis* AN5-ös törzsével,
2. oltás élő, fiziológiás sóoldatban felvett *Mycobacterium bovis* AN5-ös törzsével,
3. oltás BCG vaccinnával.

ab) Madár tuberkulin vizsgálatához a tengerimalacokat hővel előlt madár típusú mycobacterium 2 mg-jával, amelyet 0,5 ml steril folyékony paraffinban szuszpendálnak vagy élő, fiziológiás sóoldatban szuszpendált madár típusú mycobacteriummal kell szenzibilizálni. Erre a célra a madár típusú D4 mycobacterium törzset kell használni.

ac) Valamennyi ellenőrizni kívánt tuberkulint a megfelelő standard tuberkulinnal összehasonlítva intradermális próbában, megfelelően szenzibilizált tengerimalacokon kell vizsgálni. A szórt valamennyi tengerimalac mindkét oldalán le kell vágni. A vizsgálatot úgy kell végrehajtani, hogy a standard tuberkulinból 0,0005% Tween 80-at tartalmazó izotóniás pufferolt sóoldattal készített hígítási sor intracután adott legfeljebb 0,2 ml-e által kiváltott reakciót kell összehasonlítani a vizsgálni kívánt hasonló módon hígított és alkalmazott tuberkulin által kiváltott reakciókkal. A hígítást geometriai sor szerint kell készíteni és véletlenszerűen latin négyzet elrendezésben oltani (Nyolc pontos vizsgálatot használva minden oldalon négy helyre.) A reakciók átmérőit minden oltási helyen 24–48 óra elteltével meg kell mérni és feljegyezni. Minden egyes vizsgált tuberkulin esetében meg kell becsülni a relatív hatékonyságot a megfelelő standardhoz viszonyítva, és meg kell állapítani a megbízhatósági határértéket statisztikai próbával, amelyhez az adatokat a reakciók átmérői és az alkalmazott dózis logaritmusai szolgáltatja. A vizsgált tuberkulin hatékonysága megfelelő, amennyiben a becsült hatékonysága 2000 Közösségi egységet (25%-kal több vagy kevesebb) garantál szarvasmarha dózisonként. Valamennyi tuberkulin hatékonyságát Közösségi vagy Nemzetközi egységben kell kifejezni.

b) Hatékonysági vizsgálat szarvasmarhán

Alkalmanként hatékonysági vizsgálat végezhető természetesen vagy mesterségesen fertőzött szarvasmarhán. Ezt a hatékonysági vizsgálatot egy csoport fertőzött szarvasmarhán négy vagy hat

pontos intradelmális tuberkulin próbával a standarddal történő összehasonlítással kell elvégezni, a hatékonyság becslése a tengerimalacoknál leírt statisztikai módszerrel történik.

26. A következő követelményeket kell alkalmazni a tuberkulin tartályok és csomagok jelölésére.

A címkének a tartályokon és a csomagon tartalmaznia kell:

- a készítmény nevét,
- folyékony készítmény esetén a tartály teljes térfogatát,
- a Közösségi vagy Nemzetközi egység mennyiségét ml-ként vagy mg-ként,
- az előállító nevét,
- a gyártási számot,
- liofilizált készítmény esetén az oldószer milyenségét és mennyiségét.

A címkének a tartályon és a csomagon tartalmaznia kell:

- a lejárat időt,
- a tárolás feltételeit,
- a hozzáadott anyagok nevét és amennyiben lehetséges azok arányát,
- a baktérium törzset, amelyből a tuberkulin készült.

27.⁵⁶ A NÉBIH felelőssége kiegészítő vizsgálatokkal biztosítani, hogy a rutinszerűen előállított és Magyarországon használt tuberkulinok hatékonysága megfeleljen a Közösségi standard tuberkulin hatékonyságának. Ezeket a vizsgálatokat gümőkóros szarvasmarhák, megfelelően szenzibilizált tengerimalacokon és megfelelő kémiai módszerrel kell végrehajtani.

¹ A 3. §-t megelőző alcím a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) pontja szerint módosított szöveg.

² A 3. § (1) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § a) pontja szerint módosított szöveg.

³ A 3. § (2) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § a) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁴ A 3. § (3) bekezdés nyitó szövegrésze a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) és c) pontja szerint módosított szöveg.

⁵ A 3. § (3) bekezdés c) pontja a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁶ A 3. § (3) bekezdés e) pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § d) pontja szerint módosított szöveg.

⁷ A 3. § (4) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁸ A 4. §-t megelőző alcím a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁹ A 4. § (1) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁰ A 4. § (2) bekezdés nyitó szövegrésze a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

¹¹ A 4. § (3) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

¹² A 4. § (4) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

¹³ Az 5. § (1) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § e) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁴ Az 5. § (2) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § f) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁵ Az 5. § (3) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § d) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁶ Az 5. § (4) bekezdés nyitó szövegrésze a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁷ A 6. § (1) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁸ A 6. § (2) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁹ A 6. § (3) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § g) pontja szerint módosított szöveg.

²⁰ A 7. § (1) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

²¹ A 7. § (2) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

²² A 7. § (3) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

²³ A 7. § (4) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

²⁴ A 8. § (1) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

²⁵ A 8. § (2) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) pontja szerint módosított szöveg.

²⁶ A 8. § (3) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

²⁷ A 8. § (5) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

²⁸ A 8. § (6) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

²⁹ A 10. § a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § h) pontja szerint módosított szöveg.

³⁰ A 12. § (1) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § d) és j) pontja szerint módosított szöveg.

³¹ A 12. § (2) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § d) és i) pontja szerint módosított szöveg.

³² A 12. § (3) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) pontja szerint módosított szöveg.

³³ A 13. § a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) pontja szerint módosított szöveg.

³⁴ A 14. § (3) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § c) pontja szerint módosított szöveg.

³⁵ A 15. § (4) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § k) pontja szerint módosított szöveg.

³⁶ A 16. § (3) bekezdés nyitó szövegrésze a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) és d) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § l) pontja szerint módosított szöveg.

³⁷ A 16. § (4) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § m) pontja szerint módosított szöveg.

³⁸ A 16. § (5) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) pontja szerint módosított szöveg.

³⁹ A 17. § (1) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁴⁰ A 17. § (2) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § n) pontja szerint módosított szöveg.

⁴¹ A 17. § (3) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § d) és o) pontja szerint módosított szöveg.

⁴² A 17. § (4) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁴³ A 18. § (2) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § e) pontja szerint módosított szöveg.

⁴⁴ A 18. § (4) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) és e) pontja szerint módosított szöveg.

⁴⁵ A 18. § (5) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) és p) pontja szerint módosított szöveg.

⁴⁶ A 20. § (2) bekezdését a 118/2008. (V. 8.) Korm. rendelet 9. §-ának 299. pontja hatályon kívül helyezte.

⁴⁷ Az 1. számú melléklet 1. pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § k) pontja szerint módosított szöveg.

⁴⁸ Az 1. számú melléklet 3. pont nyitó szövegrésze a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § q) pontja szerint módosított szöveg.

⁴⁹ Az 1. számú melléklet 5. pontja a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja, nyitó szövegrésze a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁵⁰ Az 1. számú melléklet 6. pontja a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § d) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § b) és r) pontja szerint módosított szöveg.

⁵¹ A 3. számú melléklet c) pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § j) pontja szerint módosított szöveg.

⁵² A 6. számú melléklet a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 12. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § s) pontja szerint módosított szöveg. [Ez utóbbi módosító rendelet 19. § t) pontjával elrendelt módosítás, amely szerint az „az Országos Állategészségügyi Intézetbe” szövegrész helyébe az „a NÉBIH-be” szöveg lép, nem vezethető át.]

⁵³ A 7. számú melléklet 10. pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § u) pontja szerint módosított szöveg.

⁵⁴ A 7. számú melléklet 12. pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § v) pontja szerint módosított szöveg.

⁵⁵ A 7. számú melléklet 24. pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § w) pontja szerint módosított szöveg.

⁵⁶ A 7. számú melléklet 27. pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 19. § x) pontja szerint módosított szöveg.